Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000138054
Datum:	28 maart 2023
Opsteller:	M. Geerdink
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Pijnenburg
Onderwerp:	Meekoppelkans renovatie Engelserf: kredietaanvraag afkoppelen verhard oppervlak

Het college van B&W besluit:

1. De raad voor te stellen een krediet van € 300.000,- exclusief btw beschikbaar te stellen voor investering klimaatadaptieve verbetering Engelserf en de dekking van de jaarlijkse kapitaallast van € 4.000,- vanaf 2024 te betrekken bij de tariefberekening Rioolheffing;
2. Als krediethouder aan te wijzen de heer E. Hamelink.

Inleiding

Aanleiding:

Eind vorig jaar heeft de raad kaders opgesteld voor het Water- en Klimaatadaptatie plan. Voor veel onderwerpen is gekozen voor de strategie “meekoppelen met andere ontwikkelingen”. Het lopende jaar wordt dit plan uitgewerkt om eind 2023 door de raad vast te laten stellen.
Er doet zich nu een meekoppelkans voor in de vorm van het renovatieproject Engelserf, waarvan de uitvoering niet kan wachten tot het genoemde plan is vastgesteld. Dit project betreft vooralsnog alleen herinrichting en vervanging van de verharding.. De extra maatregel is ook het verhard oppervlak van de riolering af te koppelen zodat regenwater lokaal kan worden vastgehouden.

Dit is een duidelijke meekoppelkans omdat de bodem in het gebied geschikt is om regenwater te infiltreren en de beste manier om wateroverlast in stedelijk gebied door extreme neerslag tegen te gaan is om zoveel mogelijk regenwater lokaal vast te gaan houden. Bijvoorbeeld door bestaande verharding van de riolering af te gaan koppelen (en zo min mogelijk nieuwe verharding hierop aan te sluiten).

Kader

Besluit Begroting en Verantwoording
Impulsregeling Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
Zuiveringskring Afvalwaterketenplan Waterschap-Harderwijk-Ermelo-Putten 2015-2023
Duurzaamheidsvisie Harderwijk (2020)
Raadsbesluit Kaders en Strategieën voor Water- en Klimaatadaptatieplan (3 november 2022)

Alternatieven

a) Het aangevraagde krediet niet beschikbaar stellen, bijvoorbeeld door dit soort meekoppelkansen eerst gemeentebreed in kaart te laten brengen en te betrekken bij het Water- en Klimaatadaptatieplan. Dan wordt de meekoppelkans die zich nu voor doet onbenut gelaten. Dat zou betekenen dat de voorgestelde klimaatadaptatiemaatregel pas over 25 jaar uitgevoerd kan worden (afschrijvingstermijn verharding).

b) Het aangevraagde krediet dekken vanuit de beschikbaar gestelde middelen duurzaamheid. De kaders voor de inzet van deze middelen moeten nog worden vastgesteld. Dit wordt niet eerder verwacht dan Q3 2023 en daar kan het renovatieproject niet op wachten (zie kopje Uitvoering).

Beoogd effect
Regenwater dat van de verharding in het projectgebied afstroomt niet meer inzamelen en op het riool lozen, maar lokaal verwerken door bodeminfiltratie. Effecten zijn:

- minder schoon regenwater opmengen met huishoudelijk afvalwater en afvoeren naar de rioolwaterzuivering;
- afname wateroverlast in lager gelegen gebieden bij extreme neerslag;
- lokaal meer aanvulling van het grondwater (natuurlijke sponswerking van de bodem herstellen);
- aan onze inwoners laten zien dat we concreet aan de slag gaan met klimaatadaptatie (zichtbare maatregel);
- subsidiemogelijkheid vanuit het Rijk benutten.

Argumenten

1. *a) Duurzaamheidsvisie: We willen in 2050 water robuust en klimaatbestendig zijn*
   Volgens de ambities in de duurzaamheidsvisie willen we als gemeente in 2050 water robuust en klimaatbestendig zijn. Dat betekent bijvoorbeeld geen wateroverlast door extreme neerslag op belangrijke ontsluitingswegen en belangrijke OV knooppunten. Volgens de Klimaateffectatlas (en uit de praktijk) weten we dat een paar straten verderop -'stroomafwaarts' en lager gelegen- van Engelserf een aantal locaties zijn waar forse wateroverlast kan optreden bij extreme neerslag. Bijvoorbeeld Mecklenburglaan, fietspaden langs Oranjelaan, Oranjepark, en Stationslaan. Ook op de hoofdontsluitingsweg Westeinde wordt veel water op straat berekend. Een beperkte berging- en afvoercapaciteit van het rioolsysteem speelt een rol bij deze knelpunten. Maar ook de barrière werking van het spoor voor ondergrondse infrastructuur en afstroming van overtollig regenwater via maaiveld. Het vergroten van de berging- en afvoercapaciteit zou een zeer kostbare en ruimtelijk ingrijpende maatregel zijn. En bovendien wordt jaarrond een groot volume schoon regenwater onnodig vervuild, een heel eind getransporteerd naar de zuivering om vervolgens weer gereinigde te moeten worden. Bij extreme neerslag kan het merendeel van de piekafvoer van dit sterk verdunde rioolwater niet door de zuivering verwerkt worden en stort ongezuiverd over naar het Veluwemeer. Het is veel doelmatiger om de werkelijk oorzaak aan te pakken, namelijk het verhard oppervlak dat 'bovenstrooms' op deze riolering is aangesloten af te koppelen (in Harderwijk en Ermelo). Het is overigens niet zo dat door het afkoppelen van Engelserf het risico op wateroverlast op genoemde locaties geheel worden opgelost. Het draagt daar wel aan bij.

   b) Meekoppelen is in lijn met de afgesproken kaders en strategieën: een financieringsvraagstuk
   Vorig jaar 3 november zijn de kaders voor een water- en klimaatadaptatieplan opgesteld. Daarin is voor wateroverlast en droogte de strategie "meekoppelen met andere gebiedsontwikkelingen" gekozen. Op dit moment doet zich zo'n meekoppelkans voor bij de aanstaande wegrenovatie Engelserf. Deze kans betreft het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak (openbaar en mogelijk deels privaat). Regenwater dat van verhard oppervlak van het openbaar gebied en privaat terrein (daken en verharde erven) afstroomt, wordt in deze straat in de huidige situatie gemengd met huishoudelijk afvalwater en via 1 buis (gemengde rioolstelsel) afgevoerd naar de rioolwaterzuivering. In de eenheidsprijs die in het huidige beleid wordt gehanteerd wordt bij vervanging van gemengde riolen rekening gehouden met 'ontvlechting' van deze waterstromen en de extra kosten voor regenwater infiltratievoorzieningen. In dit geval kan het bestaande gemengde riool nog een flinke poos mee. Daarom wordt de bestaande rioolbuis die onder de weg ligt niet vervangen. Dit betekent dat er vanuit de voorziening gemeentelijke watertaken geen middelen beschikbaar zijn om gelijktijdig af te koppelen. Vroegtijdige vervanging zou bovendien onvoorziene kapitaalvernietiging betekenen. Dit besluit betreft een oplossing voor het financieringsvraagstuk om deze meekoppelkans te kunnen benutten. Nu als incidenteel geval. In het Water en Klimaatadaptatieplan gaat uitgewerkt worden of deze oplossing structureel toegepast kan worden voor soortgelijke gevallen.

   c) *We profiteren van een subsidiemogelijkheid van het Rijk*

Via de landelijke impulsregeling Ruimtelijke Adaptatie kunnen gemeenten 33% subsidie (cofinanciering) aanvragen voor fysieke maatregelen in de openbare ruimte om de effecten van klimaatverandering te beperken (behalve hitte). Van elke euro die in deze duurzaamheidsmaatregel wordt geïnvesteerd wordt ruim 30 cent door het Rijk bijgedragen. De kans dat deze subsidieaanvraag wordt toegekend is naar inschatting van het college groot.

Financiën
De meerkosten voor het ontvlechten en lokaal vasthouden van regenwater op en langs het betreffende wegvak wordt geraamd op een bedrag van € 300.000,- exclusief btw. Er zal mogelijk een subsidie van € 100.000,- te verkrijgen zijn, waardoor de netto investering in dat geval € 200.000,- zal bedragen. Zekerheidshalve wordt dit financieel nog niet verwerkt, maar is het advies dit bij definitieve vaststelling subsidie financieel te verwerken en in mindering te brengen op de investering op basis van dit raadsvoorstel.

De investering wordt afgeschreven in 75 jaar conform de nota waarderen en afschrijven 2019. Het betreft een investering economisch nut in verband met de rioolheffing (art. 35, lid 1, sub b, BBV). Er is geen spaarbedrag beschikbaar in het riooltarief, derhalve is het advies de investering te activeren en de afschrijvingskosten vanaf 2024 op te nemen in het tarief rioolheffing. Met het huidige rentepercentage is het financiële gevolg een kapitaallast van jaarlijks € 4.000,- (of € 2.667,- indien subsidie ontvangen wordt). Opgemerkt dient te worden dat wanneer het omslagpercentage stijgt, er conform financiële verordening tevens een rentelast toegerekend zal worden. Het effect van deze kapitaallasten op de rioolheffing is zeer beperkt (indicatief €0,15 verhoging per aansluiting).

Duurzaamheid
Zoals hierboven toegelicht wordt het aangevraagde krediet ingezet voor een duurzaamheidsmaatregel die past in de pijler Klimaatadaptatie.

Communicatie
Eventuele communicatie over deze extra maatregel zal meegenomen worden bij de uitvoering van het renovatieproject

Uitvoering
Uitvoering van het project staat gepland voor Q3/Q4 2023. Wegens lange levertijden dienen benodigde materialen met spoed besteld te worden.

Evaluatie
Betrekken bij afsluiten van krediet voor het overkoepelende renovatieproject.

Bijlagen
1 Concept Raadsbesluit